

ΒΙΒΛΙΟΤΕΚΑ ΙΜΠΕΡΑΤΟΡΙΚΗ
13 ΑΥΓ. 1901

Губернатор

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΑ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 3 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1901

ΑΡΙΘ. 31

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

- † 'Ο Γρεβενδών ΔΩΡΟΘΕΟΣ (πρόεδρος)
- † 'Ο Μέγας Πρωτοδύγκελλος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ
- † 'Ο 'Αρχιεπ. τῆς 'Ι. Συνόδου ΦΩΤΙΟΣ
- † 'Ο Μέγας 'Αρχιδιάκονος ΔΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (ταμίας)
- ΧΡ. ΠΑΠΑ-ΓΩΑΝΝΟΥ (γραμματεὺς)

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. 5
διὰ τὸν κατώτερον κλήρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25
Ἡ Συνδρομὴ προκαταβάλλεται
Αἱ συνδρομαὶ ἀρχονται τὴν 1 'Ιανουαρίου
ἀποστελλόμεναι πρὸς τὸν Πρόεδρον ἢ τὸν Ταμίαν.

'Αρχιδυντάκτης 'Ιεροδ. **ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΙΠΕΡΑΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

'Επιστολαὶ ἐξ 'Ανατολῆς—'Εκπαιδευτικαὶ μεταρρυθμί-
σεις—'Εκκλησιαστικὰ χρο-νικά—Κοινοποιήσεις.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΕΞ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Πρὸς μόρφωσιν πλήρους αὐτοδυνειδύσεως παρά
τινι λαῷ, ἥτις αὐτοσυνειδήσεις, ὡς διὰ τὰ ἐπὶ μέρους
ἔτομα οὕτω καὶ διὰ τὰς κοινωνίας καὶ τοὺς λαοὺς
καθόλου εἶνε ἐκ τῶν ἀπαραιτήτων τῆς βελτιώσεως
καὶ προόδου αὐτῶν ὄρων, οὐ μικρὸν, ὡς γνωστὸν,
συντελεῖ καὶ ἡ γνώσις τῶν περὶ τοῦ λαοῦ ἐκείνου κρί-
σεων τῶν ξένων, καὶ δὴ ἐκείνων ἐξ αὐτῶν, οἵτινες
ὡς ἐκ τῆς θέσεως αὐτῶν φέρουσι τὰ ἐγγύα τοῦ ἀκρι-
βοῦς παρατηρητοῦ καὶ τοῦ ἀμερολήπτου κριτοῦ. 'Εκ
τοιαύτης ἀρχῆς ὁρμώμενοι, ἐθεωρήσαμεν λίαν ἐνδια-
φέρουσιν τὴν ἐν ταῖς στήλαις τοῦ ἡμετέρου φύλλου
μετάδοσιν τοῦ περιεχομένου σειράς «'Επιστολῶν ἐξ
'Ανατολῆς», ἣν ἤρξατο καταχωρίζων ἀπὸ τινος τῶν
τελευταίων φύλλων τοῦ ἐπισήμου τῆς ρωσικῆς Συνό-
δου ὀργάνου «τῶν 'Εκκλησιαστικῶν Εἰδήσεων» ρωσ-
τος συγγραφεὺς ὑπὸ τὰ στοιχεῖα **Ι. Π.**, βιβλίου, ὡς
φαίνεται, γνώστης τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικο-
κοινωνικοῦ βίου καὶ ἀμερολήπτου αὐτοῦ κριτῆς. Τὴν
σπουδαιότητα δὲ τῶν περὶ οὗ ὁ λόγος κρίσεων τοῦ
ρώσου ἐπιστολογράφου ἐξαίρει ἰδίᾳ τὸ γεγονός, ὅτι
καθὰ δῆλον γίνεται ἐκ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ τού-
των, οὗτος ἔχει πλήρη καὶ ἀκριβῆ γνώσιν πολλῶν
μεροληπτικῶν καὶ ἥκιστα εὐμένων κρίσεων καὶ δια-
δόσεων περὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικῶν πραγμά-
των ἐν τῷ συγχρόνῳ ρωσικῷ τύπῳ, ὑπόδειγμα τῶν
ὑποίων παρέσχομεν ἄλλοτε ἐν τῇ «'Εκκλησιαστικῇ
'Αληθείᾳ» ἐξ ἀπορμῆς ἄρθρου τινὸς τοῦ «Νέου Χρό-

νου» Πετροπόλεως (*'Ἰδε ἐν τεύχει μηνὸς Μαρτίου,
ἐ. ἐ., σχετικὸν ἄρθρον ὑπὸ τὸν τίτλον «'Αδικοὶ καὶ
ἀνευλαβεῖς ἐπιθέσεις»). 'Αρχόμεθα ἀπὸ τῆς σήμερον
τῆς μεταδόσεως τοῦ περιεχομένου τῆς πρώτης ἐπι-
στολῆς, καταχωρισθείσης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 28 (14
'Ιουλίου, ἐ. ἐ.) φύλλῳ τοῦ ἐπισήμου τῆς ρωσικῆς
Συνόδου ὀργάνου, καὶ διαλαμβανούσης τὰς κρίσεις
τοῦ ἐπιστέλλοντος ἐπὶ τῶν ἐξῆς σημείων : τῆς ὁρη-
δευτικῆς καθόλου καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἰδίᾳ σημα-
σίας τῆς 'Ανατολῆς καὶ τῆς ἐν αὐτῇ καταστάσεως
τοῦ ὀρθοδόξου κλήρου, τῶν μοναχῶν καὶ τοῦ λαοῦ.
Ὡς πρὸς τὸ πρῶτον σημεῖον ὁ ἐπιστέλλων ἀποφαίνε-
ται ὡς ἐξῆς :

«'Η 'Ανατολὴ εἶρε ἡ κοιτίς τοῦ Χριστιανισμοῦ.
'Η 'Ανατολὴ μὲ τὴν διδακτικὴν ἱστορίαν της, μὲ τὴν
ἀμετάβλητον ἐμμορφήν της ἐν τῷ πνεύματι καὶ ταῖς
παραδόσεσι της χριστιανικῆς ἀρχαιότητος, μὲ τοὺς
ἀγίους τόπους της καὶ τὰ ἅγια λείψανα τῶν ἀγίων
μαρτύρων καὶ ὁσίων της δὴρξεν πάντοτε οὐ μόνον ἡ
κοιτίς της ὀρθοδοξίας, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀκέρωτος πηγὴ
καθαρῶν ραμάτων ἀληθοῦς ἐκκλησιαστικῆς διδασκα-
λίας. Καὶ καθὼ μὲν κοιτίς της ὀρθοδοξίας ἡ χριστια-
νικὴ 'Ανατολὴ ἔχει δι' ἡμᾶς τοὺς Ρώσσους σημασίαν
μεγαλοπρεποῦς ἱεροῖστορικοῦ μνημείου, καθὼ δὲ πηγὴ
τοῦ ὀρθοδόξου πνεύματος καὶ τῆς ὀρθοδόξου διδασκα-
λίας παρίσταται δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν ἐν Ρωσ-
σίᾳ ὀρθοδοξίαν ὡς θεμέλιον, ὡς περιθρίκωμα καὶ ὡς
φρούριον. Καὶ πράγματι, ἡ 'Εκκλησία, ὡς ὁ κόκκος
ἐκείνος τοῦ σιτάπεως ἐν τῇ εὐαγγελικῇ παραβολῇ,
ἐφυτεύθη τὸ πρῶτον, ἤρξησε καὶ ἡρθῆσεν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τῆς 'Ανατολῆς, ἥτις ἐδωρήσατο τῇ οἰκουμένῃ
τὸν Χριστὸν κατὰ σάρκα, τοὺς ἀγίους 'Αποστόλους,
τοὺς Μάρτυρας καὶ τοὺς Πατέρας καὶ Διδασκάλους
τῆς 'Εκκλησίας. 'Ενταῦθα ἡ πεσοῦσα ἀνθρωπότης

ἀνεγεννήθη εἰς νέαν ζωὴν διὰ τοῦ ἐκχυθέντος τιμίου αἵματος τοῦ θεανθρώπου Ἀντρώπου, ἐνταῦθα ἐξεχύθη τὸ αἷμα τῶν ἁγίων Μαρτύρων, ὅπερ ἐφεξῆς ἐχρησίμευσεν ὡς σπέρμα διὰ τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν γνησίων τῆς Ἐκκλησίας τέκνων, ἐντεῦθεν ἡ ἀνθρωπότης ἐφωτίσθη διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν μεγαλουργημάτων τῶν Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐξακολουθῶν ἐν τῷ αὐτῷ πνεύματι νὰ ἐξαίρῃ τὴν μεγάλην θρησκευτικὴν καθόλου καὶ ἐκκλησιαστικὴν ἰδίᾳ σημασίαν τῆς Ἀνατολῆς, ὁ ἐπιστολογράφος ἀνακηρύττει, ὅτι ἐκ τῆς ἀπόψεως ταύτης οὐδὲν ἕτερον τμήμα τῆς γῆς δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν σεπτὴν Ἀνατολήν, «τὴν καθαγιασθεῖσαν, ὡς λέγει, διὰ τῆς παρουσίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τοῦ αἵματος Αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἁγίων αὐτοῦ Ἀποστόλων. «Ἀκόμη, παρατηρεῖ περαιτέρω, καὶ ἐκεῖνοι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν, οἵτινες ἀρνοῦνται τοὺς ἐξωτερικοὺς τύπους ἐν τῇ θρησκείᾳ καὶ δι' οὗς πᾶσα γῆ καὶ πᾶσα χώρα ἔχουσιν ἐξ ἴσου τὴν αὐτὴν ἀξίαν ὑπὸ θρησκευτικῇ ἐποψίᾳ, ὡς ἐξ ἐνστίκτου τείνουσιν εἰς τοὺς ἁγίους τόπους καὶ παρὰ τὰς ἰδίας πεποιθήσεις ὑπεύκουν εἰς τὰ θέληγητρα τῆς ἐξαιρετικῆς ἀγιότητος τῆς χριστιανικῆς Ἀνατολῆς».

Μεταβαίνων ἐφεξῆς εἰς τὴν σύγχρονον κατὰστασιν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς ὁ ἐπιστολογράφος ἀναγνωρίζει, ὅτι ὑπὸ ἐποψὴν ὕλικήν, ἐξωτερικὴν, ὑπὸ ἐποψὴν πλούτου ἢ κατὰστασις τῶν ἐν Ἀνατολῇ ὀρθόδοξων Ἐκκλησιῶν δὲν εἶνε «ἐπίληλος». Ἀλλὰ παρὰ τὰς ἀρχαίας κρατούσας προλήψεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου παρὰ πολλοῖς τῶν ὁμογενῶν αὐτῷ, καὶ δὴ παρὰ τοῖς Ρασκολνίκοις, τονίζει ἐν ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὴν κατὰ κόσμον πτωχείαν τὸν πνευματικόν, τὸν ἐν Θεῷ, πλούτον τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς.

Ἐνταῦθα ἀνασκευάζων ἐν πρώτοις διχόρους ἀνακριθεὶς μεταξὺ τῶν Ρώσων διαδόσεις ὡς πρὸς τὸν **μοναχικὸν βίον** ἐν Ἀνατολῇ, γράφει πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ τὰ ἑξῆς: «Ἐκ διηγήσεων τυχαίων περιηγητῶν, πολὺ ὀλίγον γνωρίζοντων τὸν ἐν Ἀνατολῇ βίον καὶ οὐχὶ σπαρτίως ἐχθρικῶς διακειμένων πρὸς τὸν **μοναχικὸν βίον** καθόλου, τὸ ρωσικὸν δημόσιον γνωρίζει τοὺς ἐν Ἀνατολῇ μοναχοὺς μόνον ἐξ ἀπόψεως τῆς πενιχρᾶς αὐτῶν ἐξωτερικῆς καταστάσεως. Οὕτως ἐγένετο τοῖς πᾶσι γνωσταὶ αἱ διαδόσεις περὶ ἐρημώσεως καὶ πτωχείας τῶν μονῶν τῆς Ἀνατολῆς, περὶ τοῦ εὐαριθμοῦ καὶ τῆς ἀταξίας τῶν ἐν αὐταῖς ζώοντων περὶ φιλοχρηματίας αὐτῶν, καὶ τὰ παρόμοια. Ἀλλ' οὐδεὶς δὲν κατέστησεν ἡμῖν γνωστὸν, ὅποσον μεγάλη εἶνε ἡ ἀναλογία προκειμένου περὶ τῶν ἀφιερώντων ἑαυτοὺς ἐν Ἀνατολῇ εἰς τὴν λατρείαν τοῦ θεοῦ διὰ τῆς μοναχικῆς πολιτείας. Οὐδεὶς αὐτῶν ἔγραψε περὶ τοῦ καταπληκτικῶς λίτου καὶ πενιχροῦ τρόπου τῆς διαίτης τῶν μοναχῶν τούτων, περὶ τῶν ὑψηλῶν αὐτῶν ἀσκητικῶν ἀγώνων καὶ τῆς ἐσωτερικῆς πνευμα-

τικῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, περὶ τῶν πολλῶν μεταξὺ αὐτῶν φωστήρων, τῶν ἀξιοθαυμάστων ὡς ἐκ τοῦ ἀσκητικοῦ βίου καὶ τῆς ἀθλήσεως, ἴσης ἀληθῶς πρὸς τὴν ἀθλήσιν τῶν ἀρχαίων ἀναχωρητῶν, οὗς διὰ βαθέως ἐνταῦθα σεβασμὸν περιβάλλουσι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλλόθρησκοι, οὐχὶ σπαρτίως ἐξαιτούμενοι τὰς τουθείας καὶ τὰς δεήσεις αὐτῶν».

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κατὰστασιν τοῦ κλήρου παρ' ἡμῖν ὁ ἐπιστέλλων ἐντόνως ἀποκρούει τὰς περὶ αὐτοῦ ψευδεῖς διχόσεις ἐν τῷ ρωσικῷ τύπῳ. Παράθετομεν ἐπίτηδες αὐτολεξεῖ τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ σημείου τούτου: «Ὅποσον ἀλλόκοτοι, ὅποσον ἀνόητοι διηγήσεις, ἀναφωνεῖ, δὲν μετεδίδοντο ἐν τῇ ρωσικῇ φιλολογία περὶ τῆς Ἀνατολῆς ἐν σχέσει πρὸς τὸ σημεῖον τοῦτο! Σχεδὸν ὡς ἀξίωμα δέχονται παρ' ἡμῖν (τοῖς Ρώσοις) τὸ ὅτι ὁ ὀρθόδοξος κληρὸς ἐν Ἀνατολῇ εἶνε ἀμαθὴς, ψυχρὸς πρὸς τὴν θρησκείαν, φιλοχρηματός, ἠθικῶς ἐκλεινόμενος, καὶ τὰ παρόμοια. Ὅπως γεῖνη καταφανὲς, ὅποια μερὶς ἀληθείας, ἢ μᾶλλον, ἡλικὴ πλάνη ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἰδέᾳ ταύτῃ, λέγει ὁ ἐπιστολογράφος, θὰ προσπαθῶμεν νὰ παραστήσωμεν ἐν συντομίᾳ τοὺς ὅρους, ὑφ' οὗς ἐκλήθησαν νὰ ζήσωσι καὶ νὰ δράσωσιν οἱ ἐν Ἀνατολῇ ὀρθόδοξοι κληρικοί, καὶ τοῦτο ἔσται πάντως συνηγορία ὑπὲρ αὐτῶν».

Οἱ ἡμέτεροι ἀναγνώσται γινώσκουσι βεβαίως ἀρκετὰ καλὰ τοὺς δυσχερεῖς ὅρους, ὑφ' οὗς κέκληται νὰ ζήσῃ καὶ νὰ ἐργασθῇ παρ' ἡμῖν τὴν σήμερον ὁ ἱερός κληρὸς. Θεωροῦμεν ἄρα περιττὸν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα αὐτολεξεῖ πάντα τὰ τοῦ ἐπιστέλλοντος σχετικὰ, ὅστις, σημειωτέον, πλήρῃ ἔχει συναίσθησιν τῆς δυσχερείας τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ὦρον καὶ συνηκῶν. Περὶ τῆς μωρῶσεως τοῦ ἡμετέρου κλήρου ὁ ἐπιστολογράφος ἀποκρίνεται εὐμένως, ποιεῖται δὲ γνωστὸν εἰς τοὺς ἐπὶ ἀμαθείᾳ κατηγοροῦντας τοῦ ἡμετέρου κλήρου ὁμογενεῖς αὐτῷ, ὅτι ὁ ἀνώτερος παρ' ἡμῖν κληρὸς λαμβάνει τὴν μόρφωσιν αὐτοῦ ἐν ταῖς διχόροις ὀρθόδοξοις Θεολογικαῖς Σχολαῖς τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τονίζει τὸ ὅτι οὐκ ὀλίγοι τῶν παρ' ἡμῖν ἀνωτέρων κληρικῶν συνεχίζουσι τὰς σπουδὰς αὐτῶν εἴτε ἐν Ἑσπερίᾳ εἴτε ἐν Ρωσίᾳ, αὖτε, ἐπάγει, μεταξὺ τῶν ἐνταῦθα, ἐν Ἀνατολῇ τουτέστι, κληρικῶν συχνὰ δύναται τις ν' ἀπαντήσῃ πρόσωπα λαβόντα πλήρη εὐρωπαϊκὴν μόρφωσιν καὶ κατέχοντα δύο ἢ καὶ τρεῖς εὐρωπαϊκὰς γλώσσας. Τοιαῦται δὲ βásiμοι θεολογικαὶ γνώσεις, παρατηρεῖ, καὶ τοιαῦτη εὐρεία εὐρωπαϊκῆς μόρφωσις εἶνε μάλιστα ἀναγκασιόερα διὰ τοὺς ἐνταῦθα κληρικοὺς ἢ δι' ἡμᾶς τοὺς Ρώσους, καθότι οἱ ἐνταῦθα κληρικοὶ ἐν ἐκάστῳ βήματι αὐτῶν ἐν ἐκάστη γωνίᾳ τῆς οἰκίας περιοχῆς συναντῶνται πρὸς τὰς ἐνεργείας τῆς ξένης προπαγάνδας, καὶ κατὰ πᾶσαν ὥραν ὀφείλουσι νὰ ᾤσιν ἑτοιμοὶ «λόγον δοῦναι περὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἐλπίδος παντὶ τῷ αἰτοῦντι».

Ἐν γένει δὲ, λέγει, ἡ δρᾶσις τῶν ἐνταῦθα κληρικῶν εἶνε πολυπλοκωτέρα, δυσκολωτέρα καὶ φέρει πλείονας εὐθύνας ἢ παρταχοῦ ἀλλοχοῦ».

Καὶ ἐν σχέσει, τέλος, πρὸς τὸν ἡμέτερον λαὸν οὐκ ὀλίγας προλήψεις κρατούσας παρὰ τοῖς Ρώσσοις διασκεδάζει ὁ ἐπιστολογράφος. «Ἐν Ρωσσίᾳ, λέγει, εἴθισται νὰ φρονῶσι περὶ τοῦ ἐν Ἀνατολῇ χριστιανοῦ, ὅτι εἶνε πονηρὸς, κρυψίνους, δύσπιστος, φιλοχρήματος καὶ διεφθαρμένος. Ὡς πρὸς τὴν κρυψίνουσαν τὴν δυσπιστίαν καὶ δόσιν τινα πονηρίας ὀφείλομεν, λέγει, νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι ταῦτα ἀπαρτῶσι παρὰ τοῖς ἐν Ἀνατολῇ χριστιανοῖς. Ἀλλὰ ταῦτοχρόνως ὀφείλομεν νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὰς τε ιστορικὰς ἐπιρροὰς καὶ τὰς συνθήκας τοῦ βίου, ὑφ' ἃς ἐμορφώθησαν αἱ ιδιότητες αὗται ἐν τῷ χαρακτηρὶ τῶν χριστιανῶν τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τότε δὲν θέλομεν κρίνειν ἀυστηρῶς τὰς ἐλλείψεις αὐτῶν ταύτας». Ἀπέναντι δὲ τῶν ἐλλείψεων τούτων ἐξαίρει ὁ ἐπιστέλλων τὸ ὑπὲρ τῆς οἰκείας Ἐκκλησίας θερμὸν ἐνδιαφέρον τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, ἣν, λέγει, ἀποκαλεῖ οὗτος «Μητέρα Ἐκκλησίαν», τονίζει τὰς ὑπὸ διαφόρων ὁμογενῶν γινομένας συχνὰς δωρεὰς ὑπὲρ ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων, καὶ ἐπαινεῖ τὴν ἐν τῷ κοινωνικῷ βίῳ μεταδοτικότητα τοῦ ἡμετέρου λαοῦ. Ἐν τοῖς λεγομένοις δ' αὐτοῦ περὶ τῶν μεταξὺ λαοῦ καὶ κλήρου σχέσεων παρ' ἡμῖν ἄπτεται καὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀποτελεσματικότητος τῶν ἐνεργειῶν τῶν παρ' ἡμῖν ἀλλοδοξῶν προπαγανδῶν, περὶ ἧς ἀποτελεσματικότητος ὑπερβολικαί ἐπίσης διχόσεις ἀναφαίνονται ἐνίοτε ἐν τῷ ρωσικῷ τύπῳ. Ἐξηγῶν, ὅτι κύριοι λόγοι τῆς μερικῆς ἔστιν ὅτε ἀποτελεσματικότητος τῶν ξένων προπαγανδῶν εἶνε τὰ κατὰ κόσμον, τὰ υἱικά, συμφέροντα (ἐξασφάλις θέσεως κοινωνικῆς, πόρων ζωῆς, ἐκμάθησις ξένων γλωσσῶν καὶ τὰ τοιαῦτα) ἐπάγεται τὰ ἐξῆς ἀξιολογητέα: «Προδήλωσεν τὰ θεμέλια τῆς προπαγάνδας βασιλοῦται ἐπὶ καθαρῶς οἰκονομικῷ καὶ ὄχι θρησκευτικῷ ἐδάφους, διὸ καὶ ὁ ἐνταῦθα περὶ κληρὸς δὲν εἶνε εἰς θέσιν ἂν ἀντιστῇ αὐτῇ διὰ τῶν αὐτῶν ὁπλῶν. Βεβαίως δὲ καὶ αὐτοὶ οἱ προσηλυτιζόμενοι εἴτε εἰς τὸν Καθολικισμὸν εἴτε εἰς τὸν Προτεσταντισμὸν διὰ τοιοῦτου τρόπου δὲν παρουσιάζουσι κτήσιν πολὺτιμον διὰ τοὺς ἑτεροδόξους, καὶ οἱ ἴδιοι οὐδόλως πιστεύουσιν εἰς τὸ ὅτι ἡ διδασκαλία τῶν τελευταίων περιέχει δύσηλοτέραν ἀλήθειαν, ἀλλὰ συνλαμβάνονται εἰς τὸ δίκτυον τῆς προπαγάνδας ἀπλῶς διὰ τοῦ δελέατος τῆς χρηματικῆς ἀρωγῆς ἢ τῆς ἐξωτερικῆς αἰγλῆς τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ».

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ*

V.

Μόνη ἡ φιλοσοφικὴ παιδαγωγικὴ διαφώτισις προλεχίνει καὶ προπαρασκευάζει τὸ κατάλληλον ἔδαφος πάσης ἐκπαιδευτικῆς ἐπὶ τὸ βέλτιον μεταρρυθμίσεως, ἡ δὲ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ καὶ εὐδοκίμησις αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἠθικοῦ σθένους, μεθ' οὗ οἱ διδάσκαλοι ἀποδύονται εἰς τὸ στάδιον τῆς πρακτικῆς αὐτῶν δράσεως. Ἡ παιδαγωγικὴ διαφώτισις ὑποδεικνύει τὸν τρόπον τῆς βελτιώσεως τῶν παιδαγωγικῶν μέσων καὶ συνθηκῶν καὶ ἐνισχύει οὕτως τὴν ζωηρότητα πηγῆν, ἣτις θὰ μεταγγίσῃ εἰς ὅλα τὰ μέλη τοῦ παιδαγωγικοῦ ὁργανισμοῦ νέας ζωτικὰς καὶ ἀναπλαστικὰς δυνάμεις.

Πᾶσα μεταρρύθμισις προϋποθέτει καθεστῶς ἢ σαθρόν, ἢ ἀνεπαρκές. Ἡ σαθρότης καὶ ἡ ἀνεπάρκεια ἐξωτερικεύεται καὶ καταφαίνεται εἰς τὰ μέσα καὶ τὰς συνθήκας, ὑφ' ἃς ἐκεῖνο λειτουργεῖ. Ἡ ἀνθρώπις καὶ ἡ βελτιώσις αὐτῶν θὰ καταργήσῃ τὸ παλαιὸν καὶ θὰ δημιουργήσῃ νέον δυνάμενον νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τοὺς πόθους τοῦ μεταρρυθμιζόμενου.

Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ μεταρρυθμίσεις, τὰς ὁποίας ἐπιδιώκομεν ἐν Κωνσταντινουπόλει προϋποθέτουσιν ἐπίσης καθεστῶς ἢ σαθρόν ἢ ἀνεπαρκές. Τὸ δημόσιον ἐγνωμοδότησε καὶ ἐχαρακτήρισεν αὐτὸ διὰ τῶν ἐπισήμων ὁργάνων του, τῆς ἡμερησίας καὶ περιοδικῆς δημοσιογραφίας, σαθρόν ἅμα καὶ ἀνεπαρκές. Τὸ δημόσιον ἀπατᾶται ἐνίοτε, ἀλλὰ αὐτὴν τὴν φορὰν δὲν ἠπατήθη. Δὲν ἠπατήθη, διότι τὰ φῶτα τοῦ αἰῶνος τοῦ ἀρκετὰ τὸ διεφώτισαν καὶ εἰς τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα ὡς καὶ εἰς πολλὰ ἄλλα ζητήματα. Ἡ παροιμιώδης φράσις «τόρα ξύπνησεν ὁ κόσμος», τὴν ὁποίαν λαὸς μας καθιέρωσεν εἰς τὴν γλῶσσάν του διὰ νὰ παραστήσῃ τὴν ψυχολογικὴν ἀνάπτυξίν του, ἐφαρμόζεται καὶ ἐπὶ τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ζητήματος.

Ἐὰν πρόκηται λοιπὸν πραγματικῶς νὰ μεταρρυθμίσωμεν τὰ ἐκπαιδευτικά μας καὶ νὰ ἀνταποκριθῶμεν εἰς τοὺς προοδευτικοὺς πόθους τοῦ λαοῦ μας καὶ νὰ θεραπεύσωμεν κατεπειγούσας ἀνάγκας αὐτοῦ, πρέπει νὰ φροντίσωμεν πρὸ παντός νὰ βελτιώσωμεν τὰ παιδαγωγικά μέσα καὶ τὰς συνθήκας, δι' ὧν τὸ νέον ἐκπαιδευτικὸν καθεστῶς θὰ δημιουργηθῇ καὶ εὐδοκίμως θὰ λειτουργήσῃ. Διότι τότε μόνον, ἂν οὐχὶ διὰ μιᾶς, ἀλλὰ βεβαιαίως θὰ ἐκλίπῃ ἡ σαθρότης καὶ θὰ κλείσῃ τὸ χαλινὸν κενὸν ἐν τοῖς ἐκπαιδευτικοῖς μας.

Παιδαγωγικά μέσα καὶ συνθήκαι εἶναι πάντα,

* Συνέχεια καὶ τέλος, ἀπὸ σελ. 282—283.

ὅσα διαθέτει καὶ ἐφαρμόζει ὁ παιδαγωγὸς ἢ ὁ διδάσκαλος πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ γενικοῦ καὶ ἐιδικοῦ σκοποῦ του, ἢ διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν σαφέστερον, εἰς τὴν δημώδη σχολικὴν γλῶσσαν παιδαγωγικὰ μέσα εἶναι οἱ παιδαγωγοὶ ἢ οἱ διδάσκαλοι, αἱ μέθοδοι καὶ τὰ σχολεῖά των.

Οἱ διδάσκαλοι εἶναι ἡ ψυχὴ, ἡ κινητήριος δύναμις τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ ὁργανισμοῦ, διότι πράγματι ἡ τελεσφόρος λειτουργία αὐτοῦ ἐξαρτᾶται σχεδὸν πάντοτε καὶ κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς ἀρίστης ποιότητος τοῦ προσωπικοῦ τῶν σχολείων. Διδάσκαλος ἰδιοφυῆς, πεφωτισμένος εἰς τὸ ἔργον του διὰ συστηματικῆς καὶ ἐιδικῆς μορφώσεως, φιλόπονος καὶ ἀνεξάντλητος αἰσθηματίας, ἀδαμάντινος χαρακτήρ, εἶναι ὁ ἀληθὴς προμηθεὺς τοῦ ἔθνους καὶ τῆς ἀνθρωπότητος, ὁ ἥλιος ἐν τῇ κοινότητι, ἐν τῇ ζῇ, καὶ ἐν τῇ χορεῖ τῶν μικρῶν φίλων του, ἐν τῇ διδάσκει. Ἀνάγνωτε τὸ ἀξιόλογον βιβλίον τοῦ Βλασίου Σκορδέλη, «Ἡμερολόγιον Δημοδιδασκάλου» καὶ θὰ ἴδῃτε τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ὁ διδάσκαλος, ἔστω καὶ δημοδιδάσκαλος ἀσημάντου κοινότητος. Εἶναι κοινωνοφελέστερος καὶ εὐεργετικώτερος εἰς τὸ ἔθνος του ἢ πολλοὶ ἄλλοι μεγαλόσχημοι καθηγηταὶ μεγαλυνύμων ἀκαδημιῶν καὶ πανεπιστημίων.

Οἱ παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι παιδαγωγοῦσι διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ διὰ τοῦ προσωπικοῦ αὐτῶν χαρακτήρος. Ἡ παιδαγωγοῦσα διδασκαλία σκοπεῖ κυρίως νὰ μορφώσῃ εἰς τοὺς παῖδας ἥθος καὶ φρόνημα, νὰ διαφωτίσῃ καὶ συγκινήσῃ τὴν ψυχὴν αὐτῶν, νὰ ἡλεκτρίσῃ καὶ ἐνθουσιάσῃ· σκοπεῖ νὰ καταστήσῃ αὐτὴν δύναμιν διερευνῶσαν καὶ ἀσπάζομένην τὸ ἀληθές, δύναμιν υἱοθετοῦσαν καὶ θεοποιούσαν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ καλόν. Ἀλλὰ διὰ νὰ εἶναι τοιαύτη ἡ διδασκαλία πρέπει νὰ διεξάγῃται μεθοδικῶς καὶ συστηματικῶς. Μόνον ἡ συστηματικὴ καὶ μεθοδικὴ διδασκαλία ἐναποταμιεύει εἰς τὴν ψυχὴν μας πᾶγια καὶ ἐνεργητικὰ κεφάλαια γνώσεων. Ἡ διδακτικὴ μέθοδος, ἥτις εἶναι ὅλως διάφορος τοῦ διδακτικοῦ τρόπου παντὸς διδασκάλου, εἶναι ἐπίκτητον προτέρημα ἐιδικῆς μορφώσεως καὶ μόνον αὕτη γεννᾷ καὶ προάγει τὴν σύνεσιν καὶ ἐμβρίθειαν εἰς τὸ πνεῦμά μας. Τὸ σύστημα εἶναι τὸ ἄλλας, τοῦ ὁποῦ ἡ συνεκτικὴ ιδιότης προλαμβάνει τὴν σῆψιν, εἶναι ὁ λύχνος τοῦ διδασκλήντος θησαυροῦ ὡς ἡ συνειδήσις τοῦ ψυχικοῦ. Ἡ συστηματικὴ διδασκαλία συγκεντρώνει εἰς τὴν συνείδησιν ὅλας τὰς γνώσεις καὶ ἐνεργείας τῆς ψυχῆς καὶ ἀποτελεῖ τὴν βᾶσιν ὁργανικοῦ καὶ ἐναρμονίου ἐνότητος καὶ διδάσκει συνάμα εἰς τοὺς ἀνθρώπους, πῶς νὰ συστηματοποιῶσι τὰς ἐργασίας των. Ἡ συστηματοποίησις τῆς ἐργασίας εἶναι ὁ κυριώτερος λόγος, δι' ὃν κατάρθωσαν οἱ λαοὶ τῆς Δύσεως νὰ προαχθῶσι τόσοι πολὺ πρακτικῶς. Διὰ ταῦτα πάντα συνίστα ὁ Pestalozzi εἰς τοὺς συναδέλφους νὰ μά-

θωσι πρὸ παντὸς νὰ διδάσκωσι μεθοδικῶς καὶ θὰ ἴδωσι μετ' ἐκπλήξεως πόσα δύνανται νὰ μάθωσιν οἱ μικροὶ μαθηταὶ των καὶ ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ ἡμέρᾳ.

Καὶ ὅμως ὁ προσωπικὸς χαρακτήρ εἶναι μορφωτικώτερος παράγων τῆς συστηματικῆς διδασκαλίας. Οὐδὲν ἄλλο ἐπιδρᾷ τόσο ἐπὶ τῶν θυμικῶν τῆς ψυχῆς τοῦ παιδὸς καὶ τοῦ νεανίου, ὅσον αὐτὸς ὁ διδάσκαλος προσωπικῶς. Ὁ διδάσκαλος εἶναι πάντοτε πρότυπον τελειότητος διὰ τοὺς μαθητάς του, εἶναι ὁ πολιτικὸς ἀστὴρ δι' αὐτοὺς καὶ πρὸς αὐτὸν στρέφουσι καὶ νοῦν καὶ καρδίαν. Τὸ ἰδανικόν των εἶναι, πῶς νὰ μιμηθῶσι τὸν διδασκάλον καὶ οὐχὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ. Δὲν ἔχουσιν εἰσέτι τὴν κρίσιν τόσο ἀνεπτυγμένην καὶ δὲν δύνανται ἐπομένως νὰ κάμωσι σαφῆ διακρίσιν καὶ ἐκλογὴν μεταξὺ διδασκάλων καὶ διδασκαλίας. Ἡ ἀρίστη καὶ μεθοδικωτάτη διδασκαλία, αἱ ὑψηλότεραι ἀλήθειαι καὶ αἱ ἐπαγωγότεραι ιδέαι διδασκάλου ἀπολέσαντος εἰς τὰς συνειδήσεις τῶν μαθητῶν του τὸ ἠθικὸν γόητρον, δὲν συγκινοῦσι καὶ δὲν κατακτῶσι τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν τόσο, ὅσον τὸ ἐμψυχον τοῦ διδασκάλου παράδειγμα καὶ ὁ προσωπικὸς αὐτοῦ χαρακτήρ. Διότι ἡ ψυχὴ ἐκείνου μυστηριωδῶς ἐπικοινωνεῖ μετὰ τῆς ψυχῆς αὐτῶν, ἐτάζει, ἐμπνέεται καὶ ἀποκομίζει τὸ ἥθος αὐτῆς. Διὰ τοῦτο πρὶν ἢ ὁ διδάσκαλος κατορθώσῃ νὰ σπουδάσῃ καὶ γνωρίσῃ ἑαυτὸν καὶ τοὺς μαθητάς του, γνωρίζουσιν ἤδη οὗτοι κάλλιστα τοὺς τρόπους καὶ τὸν χαρακτήρα τοῦ διδασκάλου των. Εἶναι νόμος ψυχικὸς οἱ μαθηταὶ νὰ μανθάνουν μᾶλλον καὶ ῥᾷδιον ὅ,τι βλέπουν ἢ ὅ,τι ἀκούουν καὶ ὑπὸ τὸν νόμον τοῦτον διατελεῖ πᾶσα ψυχὴ νῦν καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας, διότι οἱ ψυχικαὶ νόμοι ἔχουσι πάντοτε ἀπολύτον κύρος διὰ τὸ κράτος τῆς ψυχικῆς ὡς οἱ φυσικοὶ διὰ τὸ κράτος τοῦ σύμπαντος.

Ἐντεῦθεν ἐννοεῖται διατὶ ἀνωτέρω διςχυρίσθην ὅτι ὁ προσωπικὸς χαρακτήρ εἶναι παράγων μορφωτικώτερος τῆς συστηματικῆς διδασκαλίας καὶ δικτὶ προκειμένου νὰ γνωμοδοτήσω περὶ ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων δικαιοῦμαι νὰ ἐρωτήσω: Ἐχομεν γνησίους διδασκαλικούς χαρακτήρας δηλ. μορφωτικούς ἢ ἔχομεν τοῦλάχιστον μεθοδικῶς καὶ συστηματικῶς μεμορφωμένους διδασκάλους; Τὰ διδασκαλεῖα εἶναι τὰ μόνον ἐργαστήρια, ἐν οἷς μορφοῦνται εἰδικῶς καὶ τελείως οἱ διδασκαλικοὶ χαρακτήρες καὶ ἐν οἷς σφυρηλατεῖται ἡ τύχη τῶν ἐκπαιδευτικῶν παντὸς ἔθνους. Αὐτυχῶς τοιαῦτα δὲν ἔχομεν καὶ εἶναι ἐθνικὴ ἀνάγκη νὰ ἀποκτήσωμεν. Εἶναι ἀληθές ὅτι αἱ διδασκαλικαὶ ἐξοχότητες εἶναι αὐτοφύεις καὶ ἀνιχνίζονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ αὐτεπαγγέλτως. Ναι, ἀλλὰ εἶναι σπανιώταται καὶ ἐμφανίζονται μόνον κατὰ περιόδους, ὡς οἱ κομήται, ἐν ᾧ ἡμεῖς χρειαζόμεθα ποσότητος διδασκάλων διὰ νὰ μορφώσωμεν γενεὰς γενεῶν εἰς διαφόρους καὶ ἀναριθμήτους.

κοινότητας. Ἐάν δὲν ἐννοήσωμεν ταύτην τὴν ἐθνικὴν καὶ χαίνουσιν ἀνάγκην καὶ ἐάν δὲν ἀποφασίσωμεν νὰ μορφώσωμεν παιδαγωγικοὺς καὶ νὰ ἰδρύσωμεν ἀνώτερα καὶ κατώτερα διδασκαλεῖα εἰς διάφορα κέντρα τοῦ κλίματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὥς μὴ ὀνειρεώμεθα ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ ὥς μὴ βχττολογώμεν καὶ συγκροτῶμεν ἐκπαιδευτικὰ συνέδρια διὰ νὰ συντάξωμεν μετὰ μακροχρόνιον θυσιολόγη συζήτησιν προγράμματα ὑποχρεοῦντα τοὺς τριτοετείς καὶ τεταρτοετείς μαθητὰς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου νὰ ψελλίζωσι γαλλικὰ καὶ νὰ περιπίπτωμεν οὕτως εἰς τοιαῦτα ἀσυγχώρητα παιδαγωγικὰ λάθη. Μόνον ἡ ἐξάπλωσις παιδαγωγικῶν φώτων, ἡ μόρφωσις, ἐπαναλαμβάνομεν, παιδαγωγικῶν καὶ ἡ ἰδρυθὶς διδασκαλείων θὰ προλεάνῃ τὸ ἔδαφος ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων, τῶν ὑποίων ἡ ἐφαρμογὴ ἔσται ζήτημα καὶ μέριμνα ἀπωτέρου μέλλοντος.

Αὕτη εἶναι ἡ τετάρτη ἀρχή, ἐξ ἧς φρονῶ ὅτι πρέπει νὰ ὁρμηθῶμεν εἰς τὰς ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ ὑπὲρ αὐτῆς ἐπικαλοῦμαι τὰς μαρτυρίας τῆς φιλοσοφικῆς ἱστορικῆς παιδαγωγικῆς.

Ὁ πρῶτος καὶ μέγιστος, μεταρρυθμιστής (Reformator) τῆς διδασκαλίας καὶ τῶν ἐκπαιδευτικῶν τῆς Γερμανίας Wolfgang Ratichius κατείδεν ὅτι αἱ ἐκπαιδευτικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ τότε μόνον θὰ πραγματοποιηθῶσιν ὅταν κατορθώσῃ νὰ μορφώσῃ καταλλήλως τὸ προσωπικὸν τῶν σχολείων. Καὶ συνέφωνησε πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Ludwig νὰ ἰδρύσῃ ἐν Koethen τῆς Σαξωνίας ἐν ἔτει 1618 τὸ πρῶτον τῆς Γερμανίας διδασκαλεῖον.

Ὁ πρῶτος καὶ σπουδαιότατος διοργανωτὴς τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως τῆς Γαλλίας ὁ Rolland, ὅτε τῷ 1768 ὡς πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τοῦ κράτους προὔτεινε ριζικὴν διαρρύθμισιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν τοῦ βασιλείου ἀνέγραψεν εἰς τὴν ἐκθεσίν του ὡς κατεπίγουσαν καὶ ἀδύνατον ἀνάγκην τοῦ ἔθνους τὴν ἰδρυθὶν ἐνὸς ἀνωτέρου παιδαγωγικοῦ φροντιστηρίου, τοῦ ὁποῦ τὴν ἰδέαν ἤδη πρὸ αὐτοῦ ὁ ἀββᾶς, Pelissier ἐν τινι ὑπομνήματι του ἀνέπτυξεν ἐν ἐκτάσει.

Δύο τῶν διασημοτέρων ἐρβερτιανῶν ἀντιπροσώπων τῆς συστηματικῆς καὶ πρακτικῆς παιδαγωγικῆς τοῦ αἰῶνός μας, ὁ αὐδιδιμος καθηγητὴς τοῦ πανεπιστημίου τῆς Μαρβούργης Theodor Waitz καὶ ὁ σεβαστὸς καθηγητὴς μου ἐν Ἰένῃ W. Rein ἰδοὺ πῶς ἀποφαινόνται περὶ ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων.

Ὁ μὲν Waitz ἀπαντῶν εἰς ἓν διαγώνισμα προκηρυχθέν ὑπὸ τῆς πόλεως Ζυρίχης «Πῶς δύναται νὰ μεταρρυθμισθῇ ἡ διδασκαλίη ἐν τῇ δημοτικῇ σχολῇ καὶ νὰ ἀποδῇ καρποφορώτερα» ἔγραψεν ἐν τινι διατριβῇ δημοσιευθείσῃ τῷ 1851 ἐν Χάλλῃ ὑπὸ τὸν

τίτλον «Μεταρρυθμίσεις τῆς διδασκαλίας» σὺν πολλοῖς ἄλλοις καὶ τὰ ἐξῆς βχρυσήμηντα «Δὲν χρειάζομεθα προτάσεις ἀφορώσας νέας τροποποιήσεις καὶ διαρρυθμίσεις τῶν σχολειακῶν μας, ἀλλὰ κατάλληλον προσωπικὸν τῶν σχολείων ἐμπνεόμενον ὑπὸ τοιοῦτου ἐνθουσιασμοῦ, ὅς οὐ καὶ ὁ Πετταλότσης. Τὰ διδασκαλεῖα εἶναι τὰ μόνον ἐργαστήρια, ἐξ ὧν τοιαύτη τις δρᾶσις ἀποκλειστικῶς δύναται νὰ προέλθῃ».

Ὁ δὲ Rein ἐν εἰσαγωγῇ τοῦ περὶ «Θεωρίας καὶ Πράξεως τῆς δημοτικῆς διδασκαλίας» συγγράμματος ὁμιλῶν περὶ σχολικῆς μεταρρυθμίσεως, περὶ ἧς ἐν ἐκτάσει καὶ εἰδικώτερον ἔγραψεν ἐν τῷ κατὰ τὸ ἔτος 1893 δημοσιευθέντι συγγράμματι τοῦ «Ἐν τέλει τῆς σχολικῆς μεταρρυθμίσεως» προσέθηκε καὶ τὰ ἐξῆς: Ἐννοεῖται ὅτι αἱ ἀρισταὶ προτάσεις περὶ τροποποιήσεως τῶν σχολειακῶν εἶναι ἀνωφελεῖς, ἐάν δὲν εὐρίσκωνται τὰ κατάλληλα πρόσωπα, τὰ ὅποια ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ δυνάμει καὶ ἀφοσίῳ πρὸς τὸ καθήκον θὰ ἐπιληφθῶσι τοῦ ἀνατεθέντος αὐτοῖς ἔργου καὶ θὰ προσπαθῶσιν μετὰ αὐτοθυσίας νὰ πραγματοποιήσῃ τὰ ἰδανικὰ σχέδια τῶν μεγαλεπήβολων εἰδηγῶν. . . . Τί ὠφελεῖ νὰ κατασκευάσῃ τις θαυμαδίον δόλον, ὅταν δὲ πρόκειται οὗτος νὰ ἐκπλεύσῃ νὰ μὴ ἔχῃ τότε πληρώματα, τὰ ὅποια θὰ δυνήσων νὰ τὸν κυβερνήσῃ; Ὅστις λοιπὸν δέπτεται νὰ βελτιώσῃ τὰ ἐκπαιδευτικά, χωρὶς συγχρόνως νὰ φροντίσῃ πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ μορφώσῃ καλλιτέλους διδασκάλους, οὗτος κλείει κατὰ τὸ κοινῶς λεγόμενον τοῖς λογαριασμοῦς του χωρὶς τὸν νοικοκύρη».

Αἱ τέσσαρες ἀναπτυχθεῖσαι ἀνωτέρω ἀρχικαὶ ἰδέαι:

α'] Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ζήτημα εἶναι ζωτικώτατον καὶ μάλιστα κατεπιῖγον, διότι τὰ σχολεῖα εἶναι τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους.

β'] Αἱ ἐκπαιδευτικαὶ μεταρρυθμίσεις δὲν πρέπει νὰ θίξωσιν ἐπιβλαβῶς τὴν ἰδιοψύαν τοῦ λαοῦ μας.

γ'] Τὸ προοδευτικὸν πνεῦμα τοῦ συγχρόνου πολιτισμοῦ καὶ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἐθνικῆς καὶ χριστιανικῆς κοινωνικῆς ἀγάπης πρέπει νὰ πρυτανεύσῃ εἰς τὰς ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμιστικὰς δυνάμεις μας.

δ'] Ἡ ἐξάπλωσις παιδαγωγικῶν φώτων θὰ παρασκευάσῃ καταλλήλως τὰς ἐκπαιδευτικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ ἡ μόρφωσις εἰδικοῦ προσωπικοῦ θὰ πραγματοποιήσῃ αὐτὰς. Οἵτοι εἶναι αἱ τέσσαρες θεμέλιοι καὶ ἀκρογωνιαῖοι λίθοι, ἐφ' ὧν δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ στηρίξωμεν τὸ ἐθνικὸν οἰκοδόμημα τῶν μελετωμένων ἐκπαιδευτικῶν μεταρρυθμίσεων.

A. MAZAPAKHΣ

Καθηγητὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. Σχολῆς

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς πρὸς τὴν Σύνοδον ἀπαντήσεως τοῦ Κόμπος Τολστόν.

Ἐξ ἀφορμῆς τῆς πρὸς τὴν ἱερ. Σύνοδον τῆς Ρωσσίας ἀπαντήσεως τοῦ κόμπος Α. Τολστόν, ἡ Α. Π., ὁ Μητροπολίτης Πετροπόλεως Ἀντώνιος δημοσιεύει ἐν ἐνὶ τῶν τελευταίων φύλλων τοῦ «Ἐκκλησιαστικοῦ Μηνύτορος», περιοδικοῦ τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας Πετροπόλεως, παρατηρήσεις λίαν ἐνδιαφερούσας ὡς πρὸς τὴν ρηθεῖσαν ἀπάντησιν. Ἐλλείψει χώρου ἀναβάλλομεν τὰ σχετικὰ διὰ τὸ προσεχὲς φύλλον.

ΔΗΛΩΣΙΣ

Ἐπειδὴ τὰ ὑπὸ πολλῶν χριστιανῶν ἐκ τε τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ κλήματος τοῦ Οἴκου. Θρόνου προσαγόμενα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἔγγραφα πιστοποιητικὰ γεννήσεων, βαπτίσεων, γάμων, θανάτων κ.τ.τ., πρὸς κύρωσιν καὶ ἐπιβεβαίωσιν αὐτῶν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου φέρουσιν ἔστιν ὅτε οὐσίωδεις ἐλλείψεις, εἴτε δηλονότι γράφονται ἐπὶ χάρτου κοινοῦ καὶ ὅλως ἀκαταλλήλου, εἴτε δὲν φέρουσιν τὸν ἐπὶ κεφαλῆς ἀπαιτούμενον πρὸς κύρωσιν καὶ ὑπογραφήν χώρον, ἐφ' ᾧ καὶ ἐνίοτε καθίσταται ἀναγκαία προσθέτου τεμαχίου χάρτου προσκόλλησις, εἴτε εἰς γεγραμμένα διὰ γραφῆς δυσαναγνώστου, τοῦθ' ὅπερ πάντῃ ἄκοσμον καὶ ἀπᾶν πρὸς ἔγγραφον ἐπίσημον, διὰ ταῦτα ἐνετάλημεν νὰ δηλώσωμεν ἐπιστῶντες τὴν προσοχὴν τῶν ἐνδιαφερομένων ὅτι τοῦντεῦθεν πᾶν παραπλήσιον ἔγγραφον μὴ γεγραμμένον ἐπὶ χάρτου ἀρίστης ποιότητος καὶ μὴ φέρον τὸν προσήκοντα πρὸς ἐπιβεβαίωσιν ἢ κύρωσιν χώρον καὶ μὴ γεγραμμένον δυσαναγνώστως δὲν θὰ λαμβάνηται ὑπ' ὅψει, ἀλλὰ θὰ ἐπιστρέφηται πρὸς ἀναπλήρωσιν τῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν ταῖς ἀνακτόροις. — Τῇ παρελθούσῃ τρίτῃ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ ἐν συνοδείᾳ τοῦ ἄρχοντος Καπουκεχαγλὰ Ἀντωνίου ἐφέντη Οἰκιάδου ἐπισκέψατο τὴν Α. Ε. τὸν ἀρχιεγγραμματέα τῶν ἀνακτόρων Ταχσὶν βέην. Ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ Α. Θ. Π. ἐποίησατο λόγον πρὸς τὴν Α. Ε. περὶ τινων ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων.

Ἡ Α. Α. Μ. ὁ σεπτὸς Ἀναξ πληροφόρηται περὶ τῆς εἰς τὰ ἀνάκτορα παρουσίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡδύκχησε νὰ διαβιβάσῃ αὐτῇ ἀρμοδίως τὰς αὐτοκρατορικὰς αὐτοῦ προσρήσεις.

— Συνεδρία δύο Σωματιῶν. — Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ συνήλθον καὶ αὖθις τὰ δύο Διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας Σώματα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ τοῦ Γ'. Κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην, ἥς ἀπῆσαν οἱ ἐκ τῶν συμβούλων κκ. Ἀντ. Σούρλας καὶ Ἰπποκρ. Ζαγανιάρης, ἡ Α. Θ. Παναγιότης εἰσηγήσατο τὰς ἐπομένους προτάσεις, α' καὶ κατ' ἀρχὴν ἐγένοντο ἀποδεκταί· α') τὴν ἐκπόνησιν κοινῶν κανονισμῶν διέποντος τὰ κοινοτικά πράγματα πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἴκου. Θρόνου β') τὴν ἀγορὰν πασῶν τῶν πρὸ τῶν ἡμετέρων Πατριαρχεῶν κειμένων οἰκιδῶν, ὅπως ἐπὶ τοῦ χώρου τούτου ἀνεγερθῶσι τὸ μὲν οἰκήματα ἴδια χάριν τῶν κατὰ καιροὺς συνοδικῶν ἀρχιερέων, τὸ δὲ ἐγκαταστῶσι τὰ διάφορα γραφεῖα τῶν Πατριαρχεῶν.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδρίᾳ προτάθη πρὸς τούτοις ὅπως ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Ταμείου δοθῶσιν ὡς δάνειον τῇ Ἐφορείᾳ τῆς Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρασλῇ 500 λίραι πρὸς ἀποπληρωμὴν μικρῶν τινων ὀφειλῶν καθυστερουσῶν. Πρὸς τούτοις τῆς Α. Θ. Παναγιότητος εἰσηγουμένης, ἐνεκρίθη ἡ κατάργησις τῆς περιαγωγῆς τῶν δίσκων ἐν τῷ πανσέπτῳ πατριαρχικῷ ναῷ, ἐπεδοκιμάσθη δὲ, μὴ περιβληθεῖσα ὁμῶς ὀριστικὴν ἀπόφασιν, ἡ ὑπαγωγή πάντων τῶν ἐν τῇ ἀρχιεπισκοπῇ Κωνσταντινουπόλεως λειτουργούντων διαφόρων σωματείων ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν καὶ ἔγκρισιν τοῦ Δ. Ε. Μ. Συμβουλίου.

Ὁσαύτως κατὰ τὴν συνεδρίαν ταύτην δεκτὴς γενομένης τῆς παραιτήσεως τῆς Α. Ε. τοῦ Κωστάκη Καραθεοδωρῆ ἐφέντη, μέλους τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, ἐκλεγέντος προσφάτως μέλους τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Ζαππεῖου Παρθεναγωγείου, ἐξελέγη εἰς ἀντικατάστασιν ὁ ἀξιότιμος Γεώργιος Ἀποστολίδης, δικηγόρος.

Χθὲς δὲ ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ, ἐν συνοδείᾳ τοῦ σεβασμ. ἀγίου Προύσης Ναθαναὴλ, Προέδρου τῆς Ἐφορείας τῶν Ἐθν. Φιλανθρ. Καταστημάτων, ἐπισκέψατο καὶ αὖθις τὰ εὐαγγ. ταῦτα καθδρόματα.

— Ἐκλογή ἐπισκόπων Ναζιανζοῦ καὶ Εἰρηνοπόλεως. — Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τοῦ παρελθόντος Σαββάτου ληφθεῖσιν ὑπ' ὄψιν αἰτήσεων τῶν σεβασμιωτάτων μητροπολιτῶν Καισαρείας Ἰωάννου καὶ Ἐφέσου Ἰωακείμ ζητησάντων τὴν ἀνάδειξιν βοηθῶν ἐπισκόπων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν, ἡ ἀγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος προβάσα εἰς ἐκλογὴν τοιούτων ἐξελέξατο διὰ μὲν τὴν ἐπαρχίαν Καισαρείας τὸν τέως διευθυντὴν τῶν ἐν Ἀμισῷ ἐκπαιδευτηρίων Γερβάσιον Σαρασίτην ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Ναζιανζοῦ συνοποφηρίων αὐτῷ τεθέντων τοῦ ἀρχιμανδρίτου Γερμανοῦ Πολίτου καὶ τοῦ ἱεροδιακόνου Φωτίου Γεωργιάδου, διὰ δὲ τὴν ἐπαρχίαν Ἐφέσου τὸν πρωτοσύγκελλον τῆς μητροπόλεως ταύτης Ἀρσένιον Ἀφιντούλην ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἐπισκοπῆς Εἰρηνοπόλεως συνοποφηρίων αὐτῷ τεθέντων τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς μητροπόλεως Ἐάννης Ἰωακείμ καὶ τοῦ πρωτοσυγγέλλου τῆς μητροπόλεως Χίου Κυρίλλου Τρεχάκη.

Ἀμρότεραι αἱ ἐκλογαὶ ἀνεκοινώθησαν τηλεγραφικῶς τοῖς μνησθεῖσι σεβασμιωτάτοις μητροπολίταις ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

Τῇ Α. Θ. τῷ ἐφημερίᾳ ἀγίῳ Ναζιανζοῦ παραστάντι ἐνώπιον τῆς ἀγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς

Τρίτης ἐγένετο τὸ εἰσισμένον Μήνυμα καὶ εἶτα ἡ ἐν τῷ ναῷ νεομισμένη τελετὴ τῆς εὐχαριστίας.

— *Ἐπισκέψεις.*— Τῇ παρελθούσῃ Δευτέρᾳ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πόλει παρεπιδημοῦσα εὐγενεστάτη σύζυγος τοῦ πρωθυπουργοῦ τῆς Ἑλλάδος Θεοτόκη συνοδευομένη ὑπὸ τῆς δεσποινίδος θυγατρὸς αὐτῆς καὶ τοῦ κ. Καλθοκορέση ἀνέψιου τοῦ ἐριτίμου Παύλου Στεφάνοβιχ Σκυλίτση, παρ' ᾧ καὶ φιλοξενεῖται ἡ κ. Θεοτόκη.

Ἡ κ. Θεοτόκη λιαν τιμητικῶς γενομένη δεκτὴ ὠδηγήθη ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Χρυσοστόμου εἰς τὴν αἰθουσαν τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, ἔνθα προσῆλθε μετὰ μικρὸν καὶ ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἀναγκασθεῖσα ἵνα διακόψῃ τὴν συνεδρίαν τῶν δύο Σωμάτων, περιστοιχιζομένη ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τῆς συνεδρίας.

Ἡ ἐπίσημος ἐπισκέπτis ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ συγχαρητήρια αὐτῆς ἐπὶ τῇ τῷ δευτέρῳ ἀνδρῷ αὐτῆς εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, ἡ δὲ Α. Θ. Παναγιότης ἀποῦ ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας καὶ ἐπεδαφιεύσατο τῇ εὐγενεῖ κυρίᾳ καὶ τῷ οἴκῳ αὐτῆς τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐδωρήσατο εἰς ἀνάμνησιν τῆς ἐπισκέψεως αὐτῇ μὲν ἱερὰν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Γεωργίου, τῇ δὲ δεσποινίδι θυγατρὶ αὐτῆς ἑτέραν ὁμοίαν τῆς Θεομήτορος καὶ κομβολόγιον πολύτιμον.

Ἡ κυρία Θεοτόκη ἀσπασαμένη τὴν δεξιὰν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἀπῆλθε τιμητικῶς προπεμφθεῖσα.

— Τῇ Κυριακῇ ἐπισκέψατο τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ἡ Α. Ε. ὁ ἐνταῦθα σύμβουλος τῆς ρωσικῆς πρεσβείας Στσερμπάτσου, καὶ ὁ ἄρτι ἐξ Ἱεροσολύμων εἰς τὴν πόλιν ἡμῶν ἐπανακάμψας μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ πατὴρ Λουαζῶν.

Αὐθιγερὸν ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπισκέψατο τοὺς παρεπιδημοῦντας μητροπολίτας Ἰκονίου Ἀθανάσιον Ἀγκύρας Νικόλαον, Ἐάνθης Ἰωακείμ, Στρωμνίτης Σωφρόνιον καὶ Κασσανδρείας Λεόντιον.

— *Γενέθλια βυσιλέως Σερβίας Ἀλεξάνδρου.*— Τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῆς Σερβίας Ἀλεξάνδρου ἄγοντος προχθὲς τὴν ἐπέτειον τῶν γενεθλίων αὐτοῦ ἑορτὴν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Ἰωακείμ διεβίβασε τῇ Α. Ε. τῷ ἐνταῦθα πρεσβευτῇ τῆς Σερβίας στρατηγῷ Σάββα Γκρούιτς τὰς συγχαρητηρίους προσήσεις αὐτοῦ καὶ εὐχὰς διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Χρυσοστόμου καὶ τοῦ διευθυντοῦ τοῦ Α' Πατριαρχικοῦ Γραφείου Ἰωάννου Τανταλίδου.

— *Μητροπολίτης Βεροῖας.*— Ὁ πανιερώτατος μητροπολίτης Βεροῖας καὶ Ναούσης Κωνσταντῖος ἡγγεῖλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν εἰς τὴν ἐπαρχίαν αἰσίαν ἀρίστην αὐτοῦ.

— *Ἐπέτειος ἀνδράματος.*— Τῷ σεβασμιωτάτῳ μητροπολίτῃ Δέρκων Καλλινίκῳ ἄγοντι τῇ παρελθούσῃ Κυριακῇ τὴν ἐπέτειον τοῦ ἀνδράματος αὐτοῦ ἑορτὴν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς.

Ὡσαύτως ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τηλεγραφικῶς καὶ τῷ πανιερωτάτῳ μητροπολίτῃ Παρχμυθίας καὶ Φιλιατῶν Καλλινίκῳ. Τῷ δὲ ἀρχιεπισκόπῳ τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀρχιεπισκοπείου ἀρχιμ. Καλλινίκῳ Δελικάνη, ἡ Α. Θ. Παναγιότης διεβίβασε τὰς συγχαρητηρίους αὐτοῦ εὐχὰς διὰ τοῦ Τριτεύοντος Βενιαμίν.

— *Ἀπονομή παρασήμων.*— Εὐαρέστως ἀναγράφομεν ὅτι ἡ Σ. Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις εὐηρεστήθη ν' ἀπονείμῃ τῇ Α. Π. τῷ μητροπολίτῃ Χαλδείας Γεωργασίῳ τὸ παράσημον Ὀσμανὲ 6' τάξεως.

— *Θεολογικὴ Σχολὴ Χάλκης.*— Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης τρίτης, παρακαθημένου καὶ τοῦ πανιερωτάτου μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Ἀποστόλου, διευθυντοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, ἀνεγνώσθησαν διάφορα ὑπομνήματα, ἧτοι ἐν μὲν τοῦ ἁγίου Σταυρουπόλεως, τέσσαρα δὲ τῶν λοιπῶν Θεολόγων καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, πλὴν τοῦ ἀρχιμ. Ἰωάννου Χ' Εὐστρατίου, ὑποδεικνύοντα τὰ ἐν ταύτῃ μεταρρυθμιστέα καὶ τροποποιητέα. Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτων κατήρτισε δεκαμελὲς ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν σεβασμ. ἁγίων συνοδικῶν Ἰωαννίνων Γρηγορίου, προέδρου, Μηθύμνης Στεφάνου, Χίου Κωνσταντίνου, Γρεβενῶν Δωροθέου, τῶν σεβασμ. μητροπολ. Σταυρουπόλεως Ἀποστόλου, Σάρδεων Μιχαήλ, Σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, καὶ τῶν καθηγητῶν ἀρχιμ. Εἰρηναίου, ἱεροδ. Δ. Γεωργιάδου, Β' Ἀντωνιάδου καὶ Π. Κομνηνοῦ, ὅπως μελετήσῃ αὕτη πάντα τὰ ὑπομνήματα καὶ ὑποβάλλῃ εἶτα ἔκθεσιν διὰ τὰ περαιτέρω.

— *Πατριαρχικὴ Ἀστική Σχολὴ Μαρσέλλης.*— Ἡ Ἐφορεία τῆς Πατριαρχικῆς Ἀστικῆς Σχολῆς Μαρσέλλης συνελοῦσα τῇ προχθὲς Πέμπτῃ ἐν συνεδρίᾳ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἰωακείμ διώρισε διευθυντὴν τοῦ παιδευτηρίου τὸν ἐν Ρουμανίᾳ εὐρισκόμενον ἐλλόγιμον Ἀπόστολον Βασακόπουλον, ἀρχαῖον ἀπόφοιτον τοῦ διδασκαλείου Θεσσαλονίκης, εὐδοκίμως ἄλλοτε ἐν τῷ ἑλληνογαλλικῷ Λυκείῳ τοῦ ἑλλογ. Χρ. Χατζηχρήστου ἐργασθέντα, συγγραφεὰ δὲ εὐμεθέδων διδακτικῶν πονημάτων.

— *Σχολὴ Ἐμινίδειας.*— Ὁ ἐκ Νικοπόλεως τῆς ἐπαρχίας Κολωνίας καταγόμενος, ἐν Νοβορωσίσκῃ δὲ τῆς Ρωσίας ἀπὸ πολλοῦ ἐγκατεστημένος φιλόπολις ὁμογενὴς κ. Εὐθύμιος Π. Ἐμινίδης, διὰ γράμματος αὐτοῦ, ἀναγνωσθέντος ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης, ἡγγεῖλε τῇ Α. Θ. Π. τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἰωακείμ τῷ Γ' ὅτι ἐπισκεψάμενος πρὸ ἔτους τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ γενέτειραν καὶ ἐκ τοῦ σύνεγγυς μελετήσας τὰς πολλὰς καὶ ἐπείγουσας αὐτῆς ἀνάγκας ὁρίων δὲ ὅπως ἀεμπράκτως μετὰσχῇ τοῦ παντοιοτρόπως πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα ἐκδηλωθέντος σεβασμοῦ ἀπεφάσισεν ἵνα ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν «Σχολὴ Ἐμινίδειας» ἰδίαις ἀνελώμασιν ἀνεγείρῃ ἐν αὐτῇ Πρακτικὴν Λύκειον οὐχὶ μόνον χάριν τῶν ἐν τῇ πόλει Νικοπόλει μονίμων κατοίκων, ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς πέριξ χωρίοις ἐνδεῶν πληθυσμῶν ἐκασφαλίζων κατὰ τὸ ἐνὸν τὴν λειτουργίαν τοῦ ἱδρύματος καὶ προικοδοτῶν αὐτὸ διὰ τοῦ ἡμίσεως τῶν προσόδων τοῦ ἐν Νοβορωσίσκῃ κτήματος αὐτοῦ.

Ὁ φιλογενὴς καὶ φιλόμουσος ἀνὴρ ὑποβάλλων ταῦτα τῇ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐξαίτουμένος τὰς πρὸς εὐόδωσιν τοῦ ἔργου εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐξαίτεται ἅμα ὅπως τὸ μὲν γίνωνται τὰ προσήκοντα διαθήματα παρὰ τῇ Σ. Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήτει πρὸς ἔκδοσιν τῆς σχετικῆς ἀδείας τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ κτιρίου, τὸ δὲ κατοχυρωθῇ τοῦτο διὰ τοῦ προσήκοντος πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ σιγilliώδους γράμματος.

Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐπαινέσασα τὰ φιλόμουσα καὶ φιλογενῆ αἰσθήματα τοῦ εὐσεβοῦς τούτου τέκνου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπυλογήσασα τὸ θεοφιλὲς ἔργον, προτάσει τῆς Α. Θ.

Παναγιότητος, ἀπένευμε τῷ ἀνδρὶ τὸν τίτλον τοῦ «ἐντιμωτάτου κληρικοῦ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας» διαβεβαιωσαμένη ὅτι πάνυ προθύμως θέλει προβῇ εἰς ἔκδοσιν τοῦ σχετικοῦ σιγιλλιώδους γράμματος, ἅμ' ὡς διαβιβασθῶσι παρ' αὐτοῦ αἱ σχετικάι περὶ τούτου λεπτομέρειαι.

—Τριακονταετηρίς Μ. Γεδεών.—Τοῦ Μεγάλου Χαρτοφύλακος τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἔλλογιμ. Μανουὴλ Γεδεών, τοῦ ἀκαμάτου παρ' ἡμῖν μεσαιωνοδίου καὶ βυζαντινολόγου συμπληροῦντος ἤδη τριακονταετηρίδα τῆς γονίμου αὐτοῦ δράσεως ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς φιλολογικῷ σταδίῳ, ἰδίᾳ δὲ ἐν τῷ ἡμελημένῳ τέως δυστυχῶς σταδίῳ τῆς ἐρεῦνης καὶ ἀναδιφύσεως τῶν τὴν βυζαντινολογίαν ἀφορῶντων, συνέστη πρό τινας ἰδιαιτέρας ἐπιτροπὴν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐκ τῶν συνοδικῶν σεβ. μητροπολίτου Γρεβενῶν Δωροθέου προτιθεμένη ἵνα φιλολογικὴν ἐπὶ τῇ τριακονταετηρίδι ταύτῃ τελέσῃ πανήγυριν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Ἑλλ. Φιλ. Συλλόγου τῇ 14 προσεχούσῃ Ὀκτωβρίου. Ἡ εἰρημένη ἐπιτροπὴ ἀγγείλασα τὴν τελεσθησομένην πανήγυριν τῇ Α.Θ.Π. τῷ Οἰκ. Πατριάρχῃ Ἰωακείμ δι' ἐπιστολῆς αὐτῆς, ἀναγνωσθείσης ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς παρελθούσης Τρίτης, παρεκάλεσε τὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον ὅπως, ἐπεὶ δὴ ὁ ἄρχων Μ. Χαρτοφύλαξ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸς ἀνάμνησιν τῆς ἀγομένης φιλολογικῆς αὐτοῦ τριακονταετηρίδος προτίθεται ἐκδοῦναι τύποις τὸ δεύτερον τὴν «ἱστορίαν πῶν ἐπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν Κωνσταντινουπόλεως» τριπλασίως ἐπηυξημένην, ἐκδῶ σχετικὴν πατριαρχικὴν καὶ συνοδικὴν ἐγκύκλιον συνιστάσα τὴν νέαν πολυτίμον ταύτην συγγραφὴν τοῖς σεβασμιωτ. μητροπολίταις τοῦ κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, καὶ ἰδιαιτέραν συστατήριον ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς Πατριάρχας τῶν τεσσάρων θρόνων, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ἀπαιτούμενων σπουδαίων δαπανῶν ἐπὶ τῇ ἐκτυπώσει τοῦ ἔργου. Ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ὁμοθυμῶς ἀπεδέξατο τὴν πρότασιν τῆς ἐπιτροπῆς ταύτης.

—Ἱριζις.—Τῇ παρελθούσῃ Τρίτῃ ἀρίκετο εἰς βασιλεῦσαν ἐρχόμενος ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ἡ Α. Π. ὁ Μητροπολίτης Ταρσοῦ καὶ Ἀδάνων Γερμανός. Ἡ Α. Π. ἐλθούσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, παραμένει δὲ τανῦν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀρίξεως τῆς Α. Π. σημειούμεθα, ὅτι αἱ Κοινοτήτες τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, ὡς ἄλλοτε, οὕτω καὶ ἐσχάτως, δι' ἀναφορῶν αὐτῶν πρὸς τὴν σεβ. Αυτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν καὶ πρὸς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐξεδήλωσαν τὴν τε θέλησιν αὐτῶν, ὅπως ἔχωσιν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς ὡς Μητροπολίτην τὴν Α. Πανιερότητα, καθὼς καὶ τὸν πόθον αὐτῶν, ὅπως ἡ Ἐπαρχία Ταρσοῦ καὶ Ἀδάνων προσαρτηθῇ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον.

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ

Καλεῖται ἡ Λουκία Ἐπαμεινώνδα Νεστορίδου, ὑπήκοος Ὀθωμανῇ, τὸ γένος Ἰωάννης Μοσχολέλης, Ἑλλήνων ὑπήκοου τέως μὲν χάτοικος Ἀλτὶν Πικὰλ Πέραν Κωνσταντινουπόλεως, ὑπ' ἀριθμ. 14, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος, ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 8 εὐρωπαϊστὶ πρὸς μεσημβρίαν μετὰ τὴν παρέλευσιν 31 ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τῶν ἐφημερίδων δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως

ἐμφανισθῇ πρὸ τοῦ Πνευματικοῦ τῶν Πατριαρχείων Δικαστηρίου, εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ὡς ἐναγομένη ἐπὶ διαζεύξει ὑπὸ τοῦ συζύγου αὐτῆς Ἐπαμεινώνδα Λεωνίδα Νεστορίδου, ὑπήκοου Ὀθωμανοῦ, κατόικου Κωνσταντινουπόλεως, προσωρινῶς διαμένοντος καὶ τὸν ἐμπορικὸν πράκτορα ἐπαγγελλομένου ἐν Ἀκ Σερὰτ τῆς ἐπαρχίας Ἰκονίου. Προσπεπληλοῦται δ' αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ καὶ τὰ τὴν ὡς ἀνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτῆς περὶ διαζυγίου ἀγωγή ἐκδικασθῆσεται ἐρήμην αὐτῆς.

Ἡ παρούσα τρίς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένων φύλλων «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας», «Κωνσταντινουπόλεως» καὶ «Moniteur Oriental».

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 11 Ἰουλίου 1901.

† Κορυθαῖος ΓΕΡΒΑΣΙΟΣ

Ὁ Γραμματεὺς

3

Διάκ. Ἀνθίμος Π. Ὁρφανίδης

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΠΕΛΑΓΩΝΕΙΑΣ

Καλεῖται ὁ Σωτήριος παπᾶ Βασιλείου ὑπήκοος Ὀθωμανός, Χριστιανός Ὁρθόδοξος, τέως μὲν χάτοικος τοῦ χωρίου Μποῦφ καὶ γεωργός τὸ ἐπάγγελμα, νῦν δὲ ἀγνώστου διαμονῆς καὶ ἐπαγγέλματος ὅπως τὴν πρώτην δικάσιμον Δευτέραν καὶ ὥραν 2 τουρκιστὶ π. μ. μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς πρώτης διὰ τοῦ φύλλου δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας κλήσεως ἐμφανισθῇ εἴτε αὐτοπροσώπως εἴτε δι' ἀντιπροσώπου νομίμως διωρισμένου, ἐνώπιον τοῦ ἐν τῇ Ἱερᾷ Μητροπόλει Πελαγονείας ἐδρεύοντος Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαστηρίου ὡς ὑπὸ τῆς ἐαυτοῦ γυναικὸς Νέσσιας Σ. Παπαβασιλείου τὸ γένος Ἰωάννου Τ. Μάντισ, ὑπήκοου Ὀθωμανῆς, Χριστιανῆς Ὁρθόδοξου κατοίκου Νιζοπόλεως, ἐναγόμενος ἐπὶ πενταετὶ ἐγκαταλείψει. Προσπεπληλοῦται δ' αὐτῇ ὅτι, ἐὰν μὴ ἐμφανισθῇ κατὰ τὴν ὡς ἀνω ὁριζομένην δικάσιμον, ἡ κατ' αὐτοῦ περὶ διαζεύξεως ἀγωγή θεωρηθήσεται ἐρήμην αὐτοῦ. Ἡ παρούσα κλήσις τρίς δημοσιευθήσεται κατὰ συνέχειαν διὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκδιδομένου φύλλου «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας».

Ἐν Μοναστηρίῳ, τῇ 20 Μαρτίου 1901.

2

Ὁ Πρόεδρος

Ὁ Γραμματεὺς

† Ὁ Πελαγονείας ΑΜΒΡΟΣΙΟΣ

Α. Π. Νέσδος

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ

Ἀρθέντος ἡδὴ ὀριστικῶς τοῦ κωλύματος τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Παγανᾶ ἐκδόσεως τοῦ **Δοξασταρίου Πέτρου τοῦ Πελοποννησίου**, παρακαλοῦνται οἱ κρατοῦντες εἰσέτι ἀγγελίας αὐτοῦ ὅπως ἀποστείλωσιν αὐτὰς πρὸς τὸν ἴδιον ἐκδότην διὰ τὰ περαιτέρω.

Ὅσαι δ' αὐτῶν ἀπωλέσθησαν, δύνανται ν' ἀντικατασταθῶσι παρὰ τοῦ ἰδίου ἐκδότης δι' ἄλλων ἀντιτύπων ἀγγελίων.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ.